

Responding to a Nondescript Summons to *Beit Din*

Q

I have a monetary dispute with someone, which I have tried to settle through compromise. Last week, I received a *hazmana* (summons) from a *beit din* to appear on a certain date as a defendant. I am not sure that I want to use that particular *beit din*, and I also do not know the extent of the claim. If it is reasonable, I may pay to avoid a *machloket* and a headache. Do I have to come to the *beit din* that summoned me without any conditions, as their letter implies?

3. רמ"א חושן משפט סי' יג סעי' א

אם הנתבע מערים לברור דין שאינו הגון כדי לשבת אצל דין הגון, כופין אותו לדון לפני שלושה, כמו שנתבאר לעיל סי' ג, או שיברור דין הגון (טור).

1. רמ"א חושן משפט סי' יד סעי' א

כבר נהגו בזמן הזה שכל זמן שיש בית דין בעיר, אין אחד יכול לכוף חבירו שילך עמו לבית דין אחר (מהרי"ק שורש כ"א), כי אין לנו עכשיו בית דין הגדול או בית הועד; ולכן לא יוכל לדחותו, אבל יוכל לדחותו שלא לדון עמו עד יום שלישי, ומיד יברור דיינים. אבל אכסנאי שתובע לבני העיר, או שני אכסנאים, צריך לדון עמו מיד, ולא יוכל לדחותו (מרדכי בשם מהר"ש). וכן בן העיר שתובע לאכסנאי בכל מקום שימצאנו, ויש שם בית דין, מכריחו שם לדין (מהרי"ק שורש י"ד). וכל זה כשיש בית דין בעיר, אבל אם אין בית דין שם, כל אחד יוכל להכריח חבירו שילך עמו לבית דין לדון עמו (מרדכי סוף פרק זה בורר ופסקי מהרא"י סימן ס"ה). התובע צריך לילך אחר הנתבע, אם הוא בעיר אחרת, אף על פי שבעיר התובע הבית דין יותר גדול (מהרי"ק שורש א'). ואפילו היה לנתבע מעות בפקדון (בעיר התובע) או (בעיר אחרת, אלא אם כן יכול לעכב מעותיו בעירו, או צריך להודיע לנתבע ואז צריך לדון במקום שמעותיו שם

4. ש"ך חושן משפט סי' יא סעי' א

בספר באר שבע דף קי"א ע"ד [שו"ת סי' נ"ד] פסק, בראובן שתובע לשמעון שיברור עמו דיינים, ושמעון משיב "לא אכנס לדין עמך אם לא תגיד לי מתחילה על מה תרצה לדון עמי", וראובן אינו רוצה לגלות לו אופן תביעתו כלל – שהדין עם ראובן, מההיא דאמרינן בפרק חזקת הבתים [בבא בתרא ל"א ע"א]: עביד אינש דלא מגלה טענתיה [חזין] לבית דין; וגדולה מזה פסק הרא"ש בפרק שבועות הדיינים [שבועות פ"ו סי' י"ח] דאין אדם צריך לברר טענתיה אלא אם כן יראה לבית דין שיש רמאות – עד כאן דבריו. ואין דבריו נכונים בעיני, דלא דמי לפרק חזקת הבתים דף ל"א ע"א, דהתם אמרינן היכא דאישתעי מילי אבראי ולא טען ואתי לבית דין וטען, דחוזר וטוען, מאי טעמא? עביד אינש דלא מגלי טענתיה אלא לבי דינא, כלומר: ומצי הנתבע לומר: "לא רציתי לגלות טענתי בפניך עד לדין". וכן הא דכתב הרא"ש פרק שבועות הדיינים, היינו משום שכיון שטוען שפרעו וכהאי גוונא, אין צריך לברר היאך פרעו ובמה פרעו, אבל הכא ודאי מצי הנתבע לומר: "הגד לי מתחילה מה תרצה לדון עמי, כי אולי אחרי שאדע תביעותיך אעשה כרצונך ולא אבוא עמך להתדיין כלל". וכל זמן שאינו רוצה לגלות לו אופן תביעתו, אינו מחויב לבוא עמו לדין כלל – כן נראה לפי עניות דעת:

2. שולחן ערוך חושן משפט סי' ג סעי' א

אם רוצה לדון עמו בעירו, אלא שאינו חפץ בשלשה שבירר התובע, או זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד. הגה: כדלקמן סימן י"ג. ונראה לי דווקא בדיינים שאינם קבועים, אבל אם דיינים קבועים בעיר, לא יוכל לומר: "לא אדון לפניכם אלא בזה בורר", וכן נוהגין בעירנו